

دانشگاه کردستان

دانشکده علوم

گروه شیمی

عنوان:

استیل دار کردن الكل ها، فنول ها، آمین ها، تیوفنول ها

در مجاورت سیستم متابوریک اسید- هیدرو کلریک اسید

پژوهشگر:

سالار آقای

استاد راهنمای:

دکتر کمال امانی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته شیمی گرایش آلی

آسفند ماه ۱۳۹۰

کلیه حقوق مادی و معنوی مترقب بر نتایج مطالعات،

ابتكارات و نوآوریهای ناشی از تحقیق موضوع

این پایان‌نامه (رساله) متعلق به دانشگاه کرده‌ستان است.

دانشگاه کردستان

دانشکده علوم

گروه شیمی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته شیمی گرایش آلی

عنوان:

استیل دار کردن الكل ها، فنول ها، آمین ها، تیوفنول ها در مجاورت

سیستم متابورو سولفوریک اسید - هیدروکلریک اسید

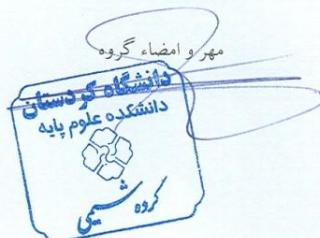
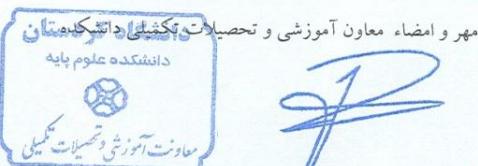
پژوهشگر:

سalar آقایی

در تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۶ توسط کمیته تخصصی و هیات داوران زیر مورد بررسی قرار گرفت و با نمره - ۱۹۱ و

درجه ممتاز به تصویب رسید.

امضاء	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی	هیات داوران
	دانشیار	دکتر کمال امانی	۱- استاد راهنمای
	دانشیار	دکتر فرزاد نیک پور	۲- استاد داور داخلی (اول)
	دانشیار	دکتر لقمان مرادی	۳- استاد داور داخلی (دوم)

* * * تعهد نامه *

اینجانب سالار آقای دانشجوی کارشناسی ارشد رشته شیمی گرایش آلی دانشگاه کردستان،
دانشکده علوم گروه شیمی تعهد می نماییم که محتوای این پایان نامه نتیجه تلاش و تحقیقات خود بوده
و از جایی کپی برداری نشده و به پایان رسانیدن آن نتیجه تلاش و مطالعات مستمر اینجانب و راهنمایی و
مشاوره اساتید بوده است.

با تقدیم احترام

سالار آقای

۱۳۹۰ / ۱۲ / ۱۶

تقطیم به:

سنبل صبر و شکیایی، پدرم

و

الله مهربانی ، مادرم

تقدیر و تشکر:

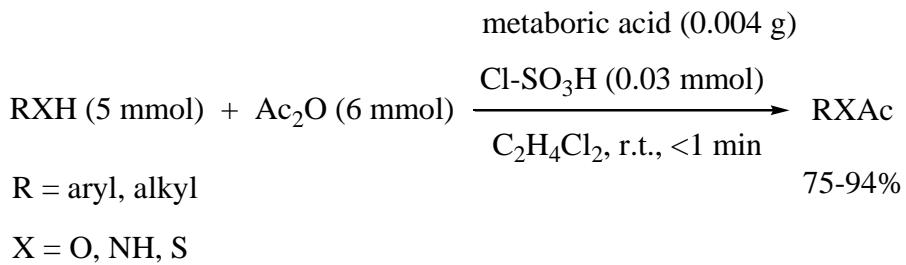
به مصدق «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق » بسی شایسته است از استاد فرهیخته و فرزانه جناب آقای دکتر امانی که با کرامتی چون خورشید ، سرزمین دل را روشنی بخشیدند و گلشن سرای علم و دانش را با راهنمایی های کار ساز و سازنده بارور ساختند، تقدیر و تشکر نمایم.

همچنین از خانواده‌ی عزیزم ، دلسوز و مهربانم، آنان که نفس خیرشان و دعای روح پرورشان بدرقه‌ی راهم بود و آرامش روحی و آسایش فکری فراهم نمودند تا با حمایت های همه جانبه در محیطی مطلوب ، مراتب تحصیلی و نیز پایان نامه درسی را به نحو احسن به اتمام برسانم، سپاسگزاری نمایم.

از دوستان بسیار خویم که بودن در کنار این عزیزان باعث رفع خستگی کار می‌شد، آقایان و خانم‌ها : کاوه شریفی، سجاد اسدبگی، حمید حسینی، بهزاد قوامی، منوچهر رضایی، آرش باتمانی، دکتر امین زلالی، مسعود بایزیدی، مهران امیری، سعید برجی، فرشاد ناصری، میثم یاری، محمد احمدی‌آذر ، فریدون جعفری، علی فرجی، حر باقی، دکتر امیررضا جودی‌آذر، بختیار سپهری، دکتر حسین هوشیار، دکتر ئاسو نوائی، دکتر محمد زارعی، آکو یاری، اشکان توکلی، دکتر وحید کمالی، فرخ دوستمرادی، ناصر الیاسی، دکتر نه‌سرین بهمنی، دکتر فمیدا شهبازی، سمیه دارابی، سمیه حسینی، فاطمه حسینیان، سمانه محمودی، بهاره بابامیری، بیان عزیزی، نوشین زاهدی، دکتر بهاره آتشکار، دکتر ئه‌نیسه ابراهیمی، فرحناز جهانی، فائزه شهدوست، افسانه مرندی، ادبیه مهدوی، سمیه ملایی، سارا کاظمیان، چنور بهرامی، سمیرا منصوری ، زینب عظیمیان، مهناز شرفی، مریم شهسواری، فروغ هواسی، زینب ارزه‌گر، هدیه رستمی، روشنک رشیدی، سرکار خانم بنفشی و همه کسانی که ذکر نامشان مقدور نیست سپاسگزارم.

چکیده

در سنتزهای آلی، محافظت و محافظت‌زدایی، به ویژه در ترکیبات دارای چند گروه عاملی مانند کربوهیدرات‌ها، استروئیدها و سایر ترکیبات طبیعی، طی سنتزهای متوالی ضروری می‌باشد. چندین روش مانند استیل دارکردن، تراهیدروپیرانیل دارکردن، متوكسی‌متیل دارکردن و تری‌متیل‌ساکلیل دارکردن برای محافظت گروه هیدروکسی به کار برد شده‌اند. در این پایان نامه، الکل‌ها، فنل‌ها، آمین‌ها و تیوفنل‌های مختلف با استفاده از استیک اسیدرید در مجاورت سیستم متابوروسلفوریک اسید- هیدروکلریک اسید (MBSA-HCl) به عنوان کاتالیست، در حلول دی‌کلرواتان و در دمای اتاق، با بازده‌های بالا و زمان‌های بسیار کوتاه به استات‌های مربوطه تبدیل شده‌اند.

همچنین، از اتیل استات به عنوان استیل دهنده، در مجاورت سیستم متابوروسلفوریک اسید- هیدروکلریک- اسید (MBSA-HCl) به عنوان کاتالیست، تحت شرایط رفلکس، برای استیل دار کردن الکل‌ها، فنل‌ها، آمین‌ها و تیول‌های مختلف استفاده شده است و نشان داده شد که الکل‌های الیفاتیک و الکل‌های بنزیلی دارای استخلاف‌های الکترون دهنده با بازده بالایی به استات‌های مربوطه تبدیل می‌شوند، اما تیول‌ها و فنل‌ها تحت این شرایط واکنش نمی‌دهند. بنابراین، استری‌شدن گزینشی الکل‌ها در مجاورت فنل‌ها با استفاده از این روش مورد بررسی قرار گرفت.

از مزایای قابل توجه در این روش، بازده‌های بالای محصولات، سرعت‌های بالای واکنش‌ها و استفاده از کاتالیزگر غیررسمی، ارزان و در دسترس و گزینش پذیری روش است.

کلیدواژه‌ها: متابوروسلفوریک اسید، استیل دارکردن، استیک اسیدرید، اتیل استات

فهرس مطالب

عنوان	صفحه
-------	------

فصل اول: مقدمه و مورودی بر کارهای پیشین

۱-۱- محافظت و محافظت زدایی گروههای عاملی.....	۱
۲-۲- تاریخچه.....	۲
۳-۳- محافظت و محافظت زدایی گروههای هیدروکسی.....	۵
۴-۳-۱- محافظت کردن و محافظت زدایی گروههای هیدروکسی به روش استیل دار کردن.....	۶
۴-۳-۲- محافظت گروه هیدروکسی، به روش فرمیل دار کردن.....	۱۷

فصل دوم: کارهای تجربی

۱-۱- اطلاعات عمومی.....	۲۱
۱-۲- سنتز کاتالیست مورد استفاده.....	۲۲
۱-۲-۱- سنتز متابوریک اسید.....	۲۲
۱-۲-۲- سنتز سیستم کاتالیز گر MBSA-HCl.....	۲۲
۱-۳-۱- روش عمومی محافظت الكلها، فلنها، آمینها و تیوفنلها با استیک اندیرید.....	۲۲
۱-۳-۲- استیل دار کردن الكلها، فلنها، آمینها و تیوفنلها به صورت استیل دار کردن با استفاده از معرف استیک اندیرید.....	۲۲
۱-۳-۳- روش اختصاصی استیل دار کردن بنزوئین با استفاده از استیک اندیرید در مجاورت کاتالیز گر متا-بوروسولفوریک اسید.....	۲۳
۱-۴-۱- استیل دار کردن الكلها، فلنها، آمینها و تیوفنلها با اتیل استات.....	۲۴
۱-۴-۲- روش عمومی استیل دار کردن الكلها، با استفاده از اتیل استات در مجاورت کاتالیز گر متا-بوروسولفوریک اسید.....	۲۴
۱-۴-۳- روش اختصاصی استیل دار کردن بنزیل الكل، با استفاده از اتیل استات در مجاورت کاتالیز گر متا-بوروسولفوریک اسید.....	۲۵

۲-۵-بررسی انتخاب پذیری استیل دار کردن الکل ها در مجاورت فنولها و با استفاده از اتیل استات در مجاورت کاتالیزگر متا-بورو سولفوریک اسید.....	۲۵
۱-۵-روش اختصاصی استیل دار کردن بتنیل الکل در حضور فنول با استفاده از اتیل استات در مجاورت کاتالیزگر متا-بورو سولفوریک اسید.....	۲۴

فصل سوم: نتایج و بحث

۱-۳-مقدمه.....	۲۶
۲-۲-استیل دار کردن الکل ها، فنل ها، آمین ها و تیوفنل ها با استیک اندیزید، در مجاورت سیستم کاتالیزگر MBSA-HCl.....	۲۷
۳-۳-استیل دار کردن الکل ها، فنل ها، آمین ها و تیوفنل ها با اتیل استات، در مجاورت سیستم کاتالیزگر MBSA-HCl.....	۳۲
۴-۳-مکانیسم واکنش.....	۳۵
۵-۳-مشخصات فیزیکی و اطلاعات طیفی محصولات سنتز شده.....	۳۵
پیوست ۱.....	۴۱
منابع.....	۵۹

فهرست جداول

عنوان	
صفحه	
جدول ۱-۱- استیل دار کردن انتخابی الکل ها در مجاووت آمین ها با استفاده از کاتالیزگر خوشی چهار- هسته ایروی.....	۱۱
جدول ۱-۲- استیل دار کردن الکل ها و فل ها با استفاده از معرف استیک، ایدرید در مجاووت مایع یونی ۱- بوتیل ۳- متیل ایمید ازولیوم استات، به عنوان محیط واکنش و کاتالیزگر.....	۱۲
جدول ۱-۳- واکنش های استیل دار کردن با واکنش گرها و کاتالیزگرهای مختلف.....	۱۵
جدول ۳-۱- بهینه سازی استیل دار کردن بتنزیل الکل با Ac_2O در مجاووت سیستم کاتالیزگر MBSA-.....HCl	۲۸
جدول ۳-۲- استیل دار کردن الکل ها، فل ها، آمین ها و تیوفل ها با Ac_2O در مجاووت سیستم کاتالیزگر MBSA-HCl.....	۳۰
جدول ۳-۳- بهینه سازی دما و مقادیر اتیل استات و سیستم کاتالیزگر MBSA-HCl، برای واکنش استیل دار کردن بتنزیل الکل با استفاده از اتیل استات.....	۳۲
جدول ۳-۴- استیل دار کردن الکل ها، فل ها، آمین ها و تیوفل ها با اتیل استات در مجاور سیستم کاتالیزگر MBSA-HCl.....	۳۳
جدول ۳-۵- بررسی گزینش پذیری سیستم کاتالیتیکی MBSA-HCl در واکنش استیل دار کردن الکل ها با معرف اتیل استات.....	۳۵

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
شكل ۱: طيف IR تركيب 2-oxo-1, 2-diphenylethyl acetate	۴۱
شكل ۲: طيف ^1H NMR 2-oxo-1, 2-diphenylethyl acetate	۴۲
شكل ۳: طيف گستردهی ^1H NMR 2-oxo-1, 2-diphenylethyl acetate	۴۳
شكل ۴: طيف ^{13}C NMR 2-oxo-1, 2-diphenylethyl acetate	۴۴
شكل ۵: طيف گستردهی ^{13}C NMR 2-oxo-1, 2-diphenylethyl acetate	۴۵
شكل ۶: طيف جرمي تركيب 2-oxo-1, 2-diphenylethyl acetate	۴۶
شكل ۷: طيف IR تركيب 2-nitrobenzyl-acetate	۴۷
شكل ۸: طيف ^1H NMR 2-nitrobenzyl-acetate	۴۸
شكل ۹: طيف گستردهی ^1H NMR 2-nitrobenzyl-acetate	۴۹
شكل ۱۰: طيف ^{13}C NMR 2-nitrobenzyl-acetate	۵۰
شكل ۱۱: طيف گستردهی ^{13}C NMR 2-nitrobenzyl acetate	۵۱
شكل ۱۲: طيف جرمي تركيب 2-nitrobenzyl acetate	۵۲
شكل ۱۳: طيف IR تركيب naphthalen-2-yl acetate	۵۳
شكل ۱۴: طيف ^1H NMR naphthalen-2-yl acetate	۵۴
شكل ۱۵: طيف گستردهی ^1H NMR naphthalen-2-yl acetate	۵۵
شكل ۱۶: طيف ^{13}C NMR naphthalen-2-yl acetate	۵۶
شكل ۱۷: طيف گستردهی ^{13}C NMR naphthalen-2-yl acetate	۵۷
شكل ۱۸: طيف جرمي تركيب naphthalen-2-yl acetate	۵۸

فصل اول

فصل اول

مقدمه و مرواری بر کارهای پیشین

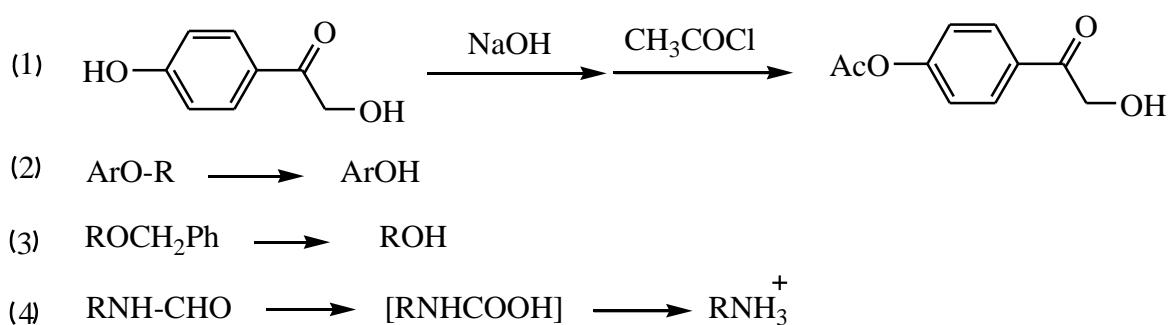
۱-۱ - محافظت و محافظت زدایی گروههای عاملی

وقتی که می‌خواهیم یک مولکول نسبتاً پیچیده را سنتز کنیم باید یک توالی از واکنش‌هایی که در نهایت منجر به تهیه‌ی محصول می‌شوند را در نظر بگیریم. سنتزهای امروزی نیازمند چندین مرحلهٔ واکنش متواتی هستند. در طراحی و اجرای سنتزهای چندمرحله‌ای، سازگاری گروههای عاملی موجود در مولکول، باشراحتی که واکنش برای مراحل بعدی نیازدارد، به عنوان یک عامل مهم و تاثیرگذار تلقی می‌شود. در بیشتر مواقع، محافظت یک گروه عاملی در مولکول به منظور جلوگیری از تداخل واکنش در توالی سنتز ضروری است. یک روش کلی در این زمینه استفاده از گروههای محافظ می‌باشد. وقتی یک واکنش شیمیایی به طور انتخابی در یک قسمت واکنش‌پذیر یک ترکیب شیمیایی چندعاملی انجام می‌شود، دیگر قسمت‌های واکنش‌پذیر و فعال آن باید هم‌زمان با آن محافظت شوند. بسیاری از گروههای محافظ برای این منظور استفاده شده‌اند. یک گروه محافظ باید چندین نیازمندی را برآورده کند:

- باید به طور انتخابی واکنش داده و سوبسترای محافظت شده را با راندمان بالایی تولید کند.
- گروه محافظ باید به طور انتخابی و با راندمان بالایی توسط واکنش‌گرهای دردسترس و غیرسمی قابل حذف باشند.
- گروه محافظ باید مشتقی را تشکیل دهد که به آسانی از محصولات جانبی جدا شود.
- گروه محافظ باید کمترین میزان گروه‌های عاملی را داشته باشد تا از واکنش‌های جانبی بیشتر اجتناب شود.

۱-۲- قاریخچه

در سنتزهای اولیه، شیمیدان‌ها یک مشتق شناخته شده استاندارد، که برای واکنش‌های بعدی پایدار باشد، را انتخاب می‌کردند. در سنتز یک کالیستفین کلراید^۱، گروه هیدروکسیل فلی در واکنش ۱ به طور انتخابی به استات تبدیل شده است. در مجاورت یون نقره، گروه هیدروکسی آلفاکتیک در واکنش ۱ جایگزین یون برمید در برموگلیکوزیدها^۲ شده و در مرحله‌ی پایانی، گروه استات با هیدرولیز بازی حذف شده است. سایر روش‌های شکستن، شامل هیدرولیز اسیدی، کاهش و اکسایش هستند.

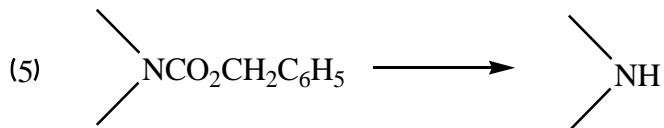

همچنان که شیمیدان‌ها اقدام به سنتز ساختارهای پیچیده کردند، گروه‌های محافظ رضایت‌بخش‌تر و روش‌های موثرتری را برای تشکیل و شکستن ترکیبات محافظت شده گسترش دادند.

¹Callistephin chloride

²Bromoglucoside

نخستین بار تراهیدرو-پیرانیل استال توسط یک واکنش کاتالیست شده با اسید و با استفاده از دی‌هیدروپیران برای محافظت یک گروه هیدروکسیل تهیه شد [۱]. استال تحت یک هیدرولیز اسیدی ملایم شکسته می‌شود، اما تشکیل این استال یک مرکز استریوژنیک جدید را به وجود می‌آورد. تشکیل ۴-متوکسی‌تراهیدروپیرانیل‌کتال این مشکل را حل می‌کند [۲]. هیدروژن‌کافت کاتالیتیکی گروه محافظ O-بنزیل، یک روش ملایم و گزینش‌پذیر برای شکستن بنزیل کربامات‌های استفاده شده برای محافظت گروه آمینو طی سنتز پتیدها است که توسط برگمن^۳ و زرواس^۴ ارائه شده است (واکنش ۵) [۳].

این روش، همچنین برای شکستن آلکیل‌بنزیلات‌ها، ترکیبات پایدار تهیه شده برای محافظت آلکیل‌الکل‌ها، استفاده شده است. بنزیل استرها توسط هیدروژن‌کافت کاتالیتیکی تحت شرایط طبیعی شکسته شده‌اند. سه روش انتخابی برای حذف گروه‌های محافظ مورد توجه قرار گرفته است: حذف کمکی^۵، حذف الکترولیتیک^۶ و حذف فوتولیتیک^۷.

در زیر، چهار مثال از حذف کمکی گروه محافظ نشان داده شده است. گروه پایدار آلیل اتر می‌تواند به گروه ناپایدار وینیل اتر تبدیل شود (واکنش ۶) [۴]، مشتقات β -هالواتوکسی (واکنش ۷) [۵] یا β -سایلیل‌اتوکسی (واکنش ۸) [۶] باحمله در موقعیت β شکسته شده‌اند و مشتقات پایدار O-نیترو می‌توانند به ترکیبات O-آمینو کاهش یابند که با جانشینی هسته‌دوستی دستخوش شکست می‌شود (واکنش ۹) [۷].

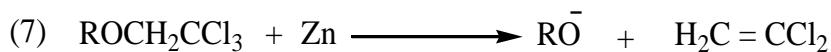
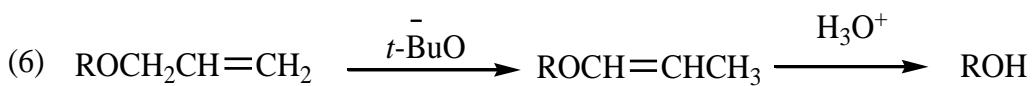
³Bregmann

⁴Zervas

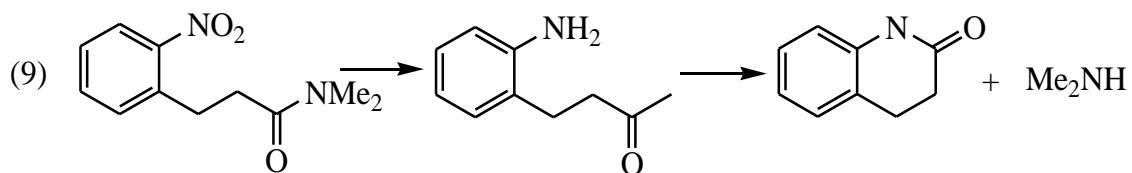
⁵ Assisted removal

⁶ Electrolytic removal

⁷ Photolytic removal

$\text{R} = \text{alkyl, aryl, RCO}^- \text{, RNHC}O^-$

حذف گروه محافظت توسط اکسایش یا کاهش الکترولیتیک در بعضی موارد مفید است. بسته به نوع گروه، شکستهای کاهشی در پتانسیل ۷-۳ و شکستهای اکسیدی در ۷-۵ تحقق پیدا کرده‌اند.

واکنش شکستن فوتولیتیک با پرتوافکنی به ترکیبات محافظت شده برای چند ساعت در طول موج ۳۵۰-۲۵۴ nm با راندمان بالایی انجام می‌شود. برای مثال گروه O-نیتروبنزیل که برای محافظت الكلها

[۸]، آمین‌ها [۹] و کربوکسیلیک اسیدها [۱۰a] به کار می‌رود با پرتوافکنی حذف می‌شود.

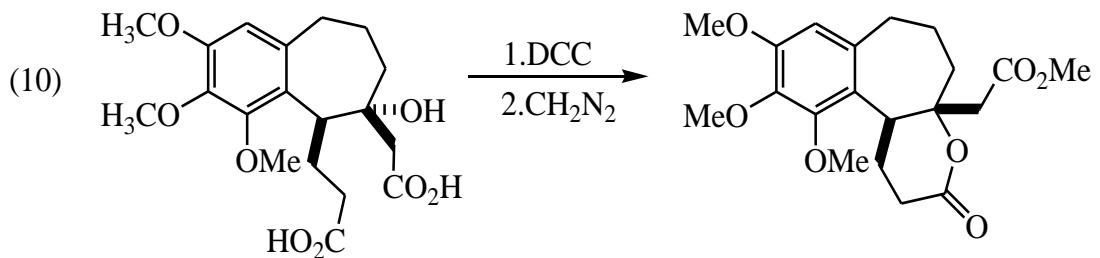
یک روش پرکاربرد برای واکنش‌های محافظت، سنتزهای فاز جامد (عوامل ثابت شده روی پلیمر) است. مزیت این روش این است که جداسازی و خالص‌سازی آن به‌ویژه در سنتز پلی پپتیدها، اولیگونوکلئوتیدها^۸ و اولیگوساکاریدها^۹ فقط شامل یک مرحله‌ی صاف کردن است. محافظت درون مولکولی توسط وان تاملن^{۱۰} در سنتز کالچیسین^{۱۱} استفاده شد [۱۰b].

⁸Oligonucleotides

⁹Oligosaccharides.

¹⁰Van tamelen

¹¹Colchicine

۲-۱- محافظت کردن و محافظت زدایی گروه‌های هیدروکسی

یکی از گروه‌های عاملی که همواره مورد توجه قرار دارد، گروه هیدروکسی می‌باشد. یک التزام عمومی در سنتزهایی که شامل گروه‌های هیدروکسی هستند، پوشاندن هیدروژن فعال در این مولکول‌ها می‌باشد. برای الکل‌ها و فل‌ها روش‌های مختلفی به کار برد شده است [۱۱]. چندین روش مانند استیل‌دارکردن، تتراهیدروپیرانیل‌دارکردن، متوكسی متیل‌دارکردن و تریمتیل‌ساکلیل‌دارکردن برای محافظت گروه هیدروکسی به کار برد شده‌اند [۱۲]. در ادامه، از بین روش‌های محافظت‌کردن گروه‌های هیدروکسی، محافظت به صورت استیل‌دارکردن و فرمیل‌دارکردن مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱-۳-۱- محافظت کردن و محافظت زدایی گروه‌های هیدروکسی به روش استیل‌دارکردن

استیل‌دارکردن الکل‌ها، یک واکنش مهم در شیمی آلی است. در میان گروه‌های محافظت برای محافظت گروه هیدروکسی، استیل مناسب‌ترین گروه محافظ است، زیرا استیل‌دارکردن آسان انجام می‌شود و استات به دست آمده در شرایط اسیدی واکنش، پایدار است و در شرایط بازی ملایم گروه استیل حذف می‌شود [۱۳-۱۵]. این واکنش به دلیل وجود گروه هیدروکسیل الکلی و گروه آمینو در ترکیبات فعال زیستی، که مستلزم فعالیت شیمیایی این گروه‌های عاملی در طول سنتز ترکیبات چندعاملی دارای یک چند تا از این گروه‌ها، دارای اهمیت زیستی بالایی هستند [۱۶]. در ۱۲ درصد از کل واکنش‌های شیمیایی مربوط به سنتز داروهای، از واکنش استیل‌دارکردن استفاده می‌شود. واکنش استیل‌دارکردن الکل‌ها، فل‌ها و آمین‌ها معمولاً با استفاده از آسیل کلرید یا ایندریدهای مربوطه، در مجاورت یک باز، مثل

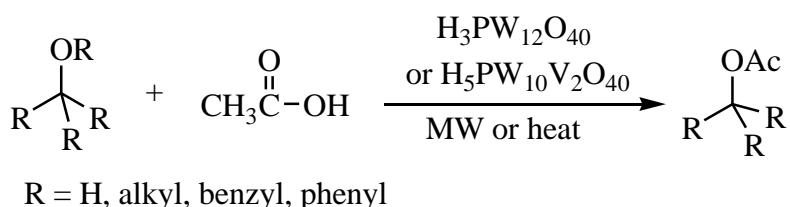
تری متیل آمین، پیریدین، ۴-(دی متیل آمینو) پیریدین و تری بوتیل فسفین انجام شده است [۱۷-۱۸]. سرعت های بالاتر واکنش با اضافه کردن دی متیل آمینو پیریدین، به عنوان کمک کاتالیست، به دست می آید [۱۹]. تحت این شرایط، سوبستراها حساس به باز ممکن است تعجزیه شوند. برای حل این مشکل، می توان از اسیدهای پروتیک و لویس اسیدها استفاده کرد. برای تهیه ای استات ها از الکل ها، فنل ها، آمین ها و تیول های مربوطه، لویس اسیدهای گوناگونی مانند ZnCl_2 [۲۰]، CoCl_2 [۲۱]، TaCl_5 [۲۲]، $\text{Mg}(\text{ClO}_4)_2$ [۲۳]، LiClO_4 [۲۴]، $\text{TiCl}_4\text{-AgClO}_4$ [۲۵]، RuCl_3 [۲۶]، InCl_3 [۲۷]، $\text{In}(\text{OTf})_3$ [۲۸]، Me_3SiOTf [۲۹]، $\text{Sc}(\text{NTf}_2)_3$ [۳۰]، $\text{Sc}(\text{OTf})_3$ [۳۱] و $\text{Zn}(\text{ClO}_4)_2\cdot 6\text{H}_2\text{O}$ [۳۲] استفاده شده است. بسیاری از این روش های به کار برده شده دارای معایبی، مانند استفاده از مواد مضر، استفاده از مقدار اضافی عوامل استیل دهنده، استفاده از کاتالیزگرهای گران قیمت و حساس به رطوبت مثل تریفلات های فلزات و پر کلرات ها، روش های سخت و خسته کننده تهیه کاتالیزگرهای، شرایط سخت لازم برای انجام واکنش ها، استفاده از حلال های هالوژن دار فرار و راندمان های پایین واکنش هستند. برای حل این مشکلات و پیشرفت دادن روش های سازگار با محیط زیست استفاده از کاتالیزگرهای ناهمگن و شرایط بدون حلal در سال های اخیر بیشتر مورد توجه قرار گرفته است [۳۷، ۳۸].

کاتالیزگرهای ناهمگن نسبت به کاتالیزگرهای همگن دارای مزیت های بسیاری هستند. برای نمونه، به آسانی و با یک عمل صاف کردن ساده، بازیافت شده و دوباره استفاده می شوند. کاتالیزگرهای همگن استفاده شده برای استیل دار کردن الکل ها، فل ها و آمین ها شامل ایتریم - زیر کونیا [۳۹]، اکسید فلزات مانند، HClO_4 - Cr_2O_3 [۴۰-۴۲]، Mn_2O_3 ، CoO ، NiO ، CuO ، ZnO ، KF - HBF_4 - SiO_2 [۴۳-۴۵]، مونت موریلوفنیت ها [۴۶]، $\text{AlPW}_{12}\text{O}_{40}$ [۴۷]، $\text{H}_2\text{SO}_4\text{-SiO}_2$ [۴۸]، زئولیت ها [۴۹، ۵۰]، SiO_2

[۵۲] Al_2O_3 ، [۵۳] Cp_2ZrCl_2 ، [۵۴] $\text{MoO}_3-\text{Al}_2\text{O}_3$ ، [۵۵] $\text{H}_5\text{PV}_2\text{Mo}_{10}\text{O}_{40}$ ، [۵۶] $\text{NaHSO}_4-\text{SiO}_2$ ، [۵۷] $\text{Sn}(\text{TPP})(\text{BF}_4)_2$ هستند.

در ادامه، به تعدادی از تحقیقات انجام شده اخیر به منظور استیل دار کردن گروههای هیدروکسی در مجاورت کاتالیزگرهای مختلف اشاره می‌شود.

طیبی^{۱۲} و همکاران از هتروپلی اسید ($M = W, MO$) $\text{H}_5\text{PM}_{10}\text{V}_2\text{O}_{40}$ به عنوان کاتالیست، به منظور استیل دار کردن الکل‌ها استفاده کردند [۶۰]. این واکنش تحت تابش MW و با عوامل استیل دهنده‌ی مختلف انجام شده است. واکنش در شرایط بدون حلال و در زمان ۵ دقیقه انجام شده و بازدههای ۸۰-۹۵٪ به دست آمده است. از مزیت‌های استفاده از این روش این است که کاتالیزگر سازگار با محیط زیست بوده و آسان تهیه شده و ارزان است.

در سال ۲۰۱۱، مقدم^{۱۳} و همکاران استیل دار کردن الکل‌ها و فنل‌ها را با استیک‌انیدرید در مجاورت کاتالیزگر تترافنیل‌پورفیرینات‌وانادیم^{۱۴} ($\text{V}^{\text{IV}}(\text{TPP})(\text{OTf})_2$)، (IV) کردند [۶۱]. در این روش، علاوه بر الکل‌های نوع اول، الکل‌های نوع دوم دارای ممانعت فضایی و الکل‌های نوع سوم نیز در زمان‌های ۱-۱۵ دقیقه، با بازدههای ۸۵-۹۹٪ به استات‌های مربوطه تبدیل شدند. همچنین، استیل دار کردن فنل‌ها در بازه‌ی زمانی ۲-۲۰ دقیقه و بازدههای ۸۸-۹۹٪ گزارش شده است. در این روش، کاتالیست مورد استفاده بعد از چندین بار استفاده، بدون کاهش قابل توجه در فعالیت آن، قابل بازیافت بوده است.

¹²Tayebbee

¹³Moghadam

¹⁴Vanadium(IV) tetraphenylporphyrin